

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 1 a
2313 AA 'S GRAVENHAGE

**Beroepsonderwijs en
Volwasseneneducatie**
IPC 2150

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
553617

Datum 6 november 2013
Betreft Regionaal investeringsfonds mbo

In het Nationaal Techniekpact 2020 dat op 13 mei jl. getekend¹ is, wordt een Regionaal investeringsfonds voor het mbo aangekondigd². Met deze brief informeer ik uw Kamer over de verdere uitwerking van de voorwaarden voor het Regionaal investeringsfonds mbo, zoals toegezegd tijdens het Algemeen Overleg over het Techniekpact op 5 september 2013.

Het kabinet beoogt met het Regionaal investeringsfonds mbo de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt te verbeteren door het stimuleren van duurzame publiek-private samenwerking. Op basis van de kaders, vastgelegd in het Techniekpact, hebben de ministeries van OCW en EZ de afgelopen maanden overleg gevoerd met het onderwijsveld, het bedrijfsleven, de topsectoren³ en de regionale overheden over de opzet van het Regionaal investeringsfonds mbo⁴.

In het Techniekpact⁵ zijn de kaders voor het Regionaal investeringsfonds mbo als volgt omschreven:

- "Het investeringsfonds beoogt publiek-private samenwerking in het beroepsonderwijs te stimuleren onder de voorwaarde dat dit bijdraagt aan een doelmatige organisatie van het opleidingsaanbod. Het investeringsfonds draagt zo ook bij aan het realiseren van minder kleine opleidingen."
- "Het kabinet stelt van 2014 tot en met 2017 in totaal € 100 miljoen van onderwijsgeld beschikbaar voor het Regionaal investeringsfonds mbo,

---

¹ Het Techniekpact is ondertekend door bestuurders uit het onderwijs, het bedrijfsleven, werkgevers, werknemers en de regio's, minister Bussemaker (OCW), minister Asscher (SZW), minister Kamp (EZ) en staatssecretaris Dekker (OCW).

² Het Regionaal investeringsfonds mbo sluit aan op het Regeerakkoord, waarin is aangekondigd de mogelijkheden te verkennen van meer cofinanciering door bedrijfsleven, waaronder een investeringsfonds voor moderne apparatuur en middelen voor techniekopleidingen.

³ De negen topsectoren zijn: Agri & food, Tuinbouw en uitgangsmaterialen, High tech systemen en materialen, Energie, Logistiek, Creatieve industrie, Life sciences & health, Chemie en Water.

⁴ Het Regionaal investeringsfonds mbo is geen fonds in de zuivere vorm, maar een subsidieregeling.

⁵ Zie Techniekpact blz. 8.

waarbij beoogd is dit aan te vullen met € 200 miljoen cofinanciering van het bedrijfsleven en regionale overheden samen. Met dit fonds van € 100 miljoen wordt zo een investeringsimpuls voor het mbo van minimaal € 300 miljoen uitgelokt.”

Onze referentie
553617

Doel van het Regionaal investeringsfonds mbo

Met het Regionaal investeringsfonds mbo wordt beoogd de aansluiting van het onderwijs op de behoefte van de arbeidsmarkt te verbeteren door duurzame publiek-private samenwerking te stimuleren. Voor mbo-instellingen is het niet altijd goed mogelijk de ontwikkelingen in het bedrijfsleven bij te houden. Dit geldt zeker voor opleidingen die vragen om kapitaalintensieve investeringen en/of die zich voorbereiden op beroepen met een hoog innovatief karakter. Opleidingen die zich richten op de economische topsectoren zijn hiervan een goed voorbeeld. Voor een zo optimaal mogelijke aansluiting is het echter van groot belang dat studenten voldoende kennis nemen van moderne apparatuur en technieken, en dat het onderwijspersoneel op de hoogte is van de laatste stand van zaken in het werkveld.

Met het Regionaal investeringsfonds mbo stimuleert het kabinet ook provincies en gemeenten te investeren in het beroepsonderwijs. De regio's kunnen een stimulerende rol spelen bij de samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven, rekening houdend met de economische sterktes van de eigen regio. Het is ook mogelijk om zonder bijdrage vanuit regionale overheden een aanvraag in te dienen voor het investeringsfonds, bijvoorbeeld voor meer landelijk georiënteerde sectoren.

In samenspraak met de regio kunnen mbo-instellingen zich nadrukkelijker profileren op de behoefte van het (regionale) bedrijfsleven⁶. Met het Regionaal investeringsfonds mbo biedt het kabinet financiële ondersteuning om een eventuele wens tot profilering, als onderdeel van publiek-private samenwerking, beter mogelijk te maken. Dit vereist afstemming met het onderwijsaanbod van vmbo-scholen, andere mbo-instellingen en hogescholen in de regio.

Duurzame publiek-private samenwerking

Samenwerking tussen beroepsonderwijs en bedrijfsleven is niet nieuw. De afgelopen jaren is al hard gewerkt om het onderwijs zo goed mogelijk aan te laten sluiten op de vraag van de arbeidsmarkt. Er bestaan al veel aansprekende voorbeelden van goede samenwerking, het uitgangspunt voor het Regionaal investeringsfonds mbo is dan ook om hierbij aan te sluiten.

Een voorbeeld van samenwerking tussen onderwijsinstellingen en bedrijfsleven zijn de Centra voor innovatief vakmanschap. Deze samenwerkingsverbanden zijn gericht op één van de topsectoren, en daarbinnen vaak een specifiek vakgebied. In deze centra wordt kwalitatief hoogstaand onderwijs verzorgd voor met name mbo-niveau 4 opleidingen. Ondernemers, wetenschappers en docenten werken hier samen aan technisch beroepsonderwijs gericht op de regionale arbeidsmarktsectoren. De centra hebben een aantrekkingskracht op (aankomende) studenten en leveren een bijdrage aan het op gang brengen en

---

⁶ Dit is in overeenstemming met de Kamerbrief macrodoelmatigheid mbo van 15 april 2013.

versnellen van innovaties. In de praktijk blijkt dat het voor bedrijven aantrekkelijk is om te investeren in dergelijk herkenbaar onderwijs.

Onze referentie
553617

Het Regionaal investeringsfonds mbo beperkt zich niet tot het ondersteunen van de totstandkoming van Centra voor innovatief vakmanschap. De wijze waarop de samenwerking wordt uitgevoerd, wordt niet voorgeschreven. Het gaat erom dat onderwijs en bedrijfsleven intensief samenwerken en investeren, met als doel dat het onderwijs beter aangesloten raakt op de snel veranderende beroepspraktijk en dat het aantrekkelijk en kwalitatief goed onderwijs oplevert voor de studenten. Het onderwijs wordt er verzorgd door docenten die op de hoogte zijn en blijven van de ontwikkelingen en innovaties in de branche, bijvoorbeeld door inzet van medewerkers uit bedrijven als gastdocenten en door het uitvoeren van (onderdelen van) de opleidingen op locaties van de betrokken bedrijven om de praktijkoriëntatie te vergroten.

Beoogde contouren van de subsidieregeling voor het regionaal investeringsfonds mbo

Hieronder volgen de beoogde contouren van de subsidieregeling voor het regionaal investeringsfonds mbo (in de bijlage volgt een nadere uitwerking):

- Een samenwerkingsverband van onderwijs, bedrijfsleven en eventueel regionale overheden kan subsidie van het Rijk aanvragen voor een voorstel voor duurzame publiek-private samenwerking.
- De wijze waarop publiek-private samenwerking wordt vormgegeven wordt niet voorgeschreven. Dit kan volgens het concept van een Centrum voor innovatief vakmanschap, maar het kan ook op een andere manier, uiteraard in overeenstemming met de criteria voor het Regionaal investeringsfonds mbo.
- De voorstellen voor duurzame samenwerking dienen betrekking te hebben op bekostigde mbo-opleidingen. Alle opleidingsdomeinen en niveaus kunnen in aanmerking komen voor een bijdrage vanuit het Regionaal investeringsfonds mbo.
- Een definitief voorstel wordt beoordeeld door een externe commissie van experts op basis van criteria, waaronder de duurzaamheid van het samenwerkingsverband en de afstemming met mbo-instellingen die vergelijkbare opleidingen aanbieden. Alle aanvragers kunnen een voorlopig voorstel laten toetsen op haalbaarheid en uitvoerbaarheid.
- Bij toekenning bedraagt de subsidie van het Rijk een derde van de totale begroting van het voorstel. Voorwaarde is dat de overige twee derde door de regio (te weten: het bedrijfsleven en de regionale overheden) wordt gefinancierd.
- De subsidie vanuit het Rijk voor publiek-private samenwerking bedraagt tenminste €200.000,- en ten hoogste €2 miljoen per voorstel. De gevraagde subsidie in het voorstel moet gebaseerd worden op een realistische schatting van de daadwerkelijke kosten, dit zal in de beoordeling worden meegenomen.
- De problematiek waar de subsidieregeling op inspeelt kan concentratie van het opleidingsaanbod (in de regio) als aantrekkelijk perspectief hebben. Om onderwijsinstellingen te stimuleren deze stap daadwerkelijk te zetten, wordt het mogelijk om een tegemoetkoming te krijgen voor de kosten die direct gerelateerd zijn aan een herschikking van het opleidingsaanbod. Dit is aanvullend op de toekenning voor publiek-private samenwerking. De

maximale subsidie van het Rijk voorerschikking is een derde van de uitgaven voor deze herschikking met een maximum van €200.000,- per voorstel. Ook hiervoor zal de gevraagde subsidie in het voorstel gebaseerd moeten worden op een realistische schatting van de daadwerkelijke kosten.

Onze referentie
553617

- Samenwerkingsverbanden wordt voorlichting en ondersteuning geboden voor het opstellen van voorstellen voor publiek-private samenwerking. In de aanloop naar de toekenning van de aanvragen organiseren de beoogde uitvoerders DUO en het Platform Bèta en Techniek (PBT) bijeenkomsten en consultaties. Tijdens de uitvoeringsfase bestaat de mogelijkheid om gebruik te maken van ondersteuning door het PBT (kennisprogramma) of een andere organisatie.
- In de begroting zal het aandeel voor overhead moeten worden opgenomen. Afhankelijk van de omvang van de totale begroting van de voorstellen wordt dit gemaximeerd.
- Het Kabinet hecht aan een effectieve en efficiënte inzet van middelen. Alle toegekende voorstellen zullen daarom jaarlijks worden gemonitord aan de hand van meetbare afspraken. Op basis van de voortgang van deze afspraken krijgen de aanvragers een termijn subsidiebijdrage van het Rijk uitbetaald. In aanvulling op de monitoring 2016 vindt een onafhankelijke evaluatie plaats van het Regionaal investeringsfonds mbo.

Tot slot

Deze brief is het startsein voor het Regionaal investeringsfonds mbo. In het voorjaar van 2014 zal de subsidieregeling voor het Regionaal investeringsfonds mbo worden gepubliceerd, zodat de eerste voorstellen nog voor het studiejaar 2014/2015 subsidie kunnen ontvangen.

Ter voorbereiding op het indienen van de voorstellen worden er vanaf december 2013 verschillende bijeenkomsten georganiseerd om de regio's te ondersteunen in de uitwerking van de voorstellen en de samenwerking aan te jagen. Potentiële aanvragers kunnen informatie vinden over de subsidieregeling en de bijeenkomsten op www.duo.nl/zakelijk of contact opnemen met het Informatiecentrum Onderwijs via ico@duo.nl of 079-3232666.

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

dr. Jet Bussemaker

Bijlage: Contouren van criteria voor het regionaal investeringsfonds mbo

Onze referentie
553617

Aanvraag en beoordeling

- Een samenwerkingsverband van onderwijs, bedrijfsleven⁷ en eventueel regionale overheden kan subsidie van het Rijk aanvragen voor een voorstel voor duurzame publiek-private samenwerking. De aanvrager, altijd een onderwijsinstelling, dient een voorstel in namens het samenwerkingsverband.
- De wijze waarop de samenwerking wordt vormgegeven wordt niet voorgeschreven. Samenwerking kan volgens het concept van een Centrum voor innovatief vakmanschap, maar kan ook op een andere manier, uiteraard in overeenstemming met de criteria voor het Regionaal investeringsfonds mbo.
- De voorstellen voor duurzame samenwerking moeten betrekking hebben op bekostigde mbo-opleidingen. Alle opleidingsdomeinen en niveaus kunnen in aanmerking komen voor een bijdrage uit het Regionaal investeringsfonds mbo.
- De subsidie voor voorstellen wordt toegekend op basis van de adviezen van een externe beoordelingscommissie. De beoordeling vindt plaats op basis van de volgende (beoogde) criteria:
  - Het voorstel draagt bij aan de doelstelling om de aansluiting van het onderwijs op de behoefte van de arbeidsmarkt te verbeteren door middel van duurzame publiek-private samenwerking.
  - Er zijn, beschreven in het voorstel, duidelijk meetbare afspraken gemaakt door de verschillende samenwerkingspartners, waaronder die over een hard (financieel) commitment van het bedrijfsleven en (waar relevant) regionale overheden. In een begroting wordt zichtbaar gemaakt hoe de verdeling van de financiering tot stand komt. In het voorstel wordt aannemelijk gemaakt dat er sprake is van duurzaamheid van de publieke-private samenwerking: dit laat zich zien door een levensvatbare samenwerking ("verdienmodel") na afloop van de subsidieperiode;
  - In het voorstel wordt aannemelijk gemaakt dat het commitment van het bedrijfsleven en de regio nieuw is ten opzichte van reeds bestaande en voorgenomen inspanningen. De verwachting is dat de samenwerkende partijen elkaar hier ook scherp op houden;
  - In de aanvraag dient duidelijk gemaakt te worden dat er afstemming heeft plaatsgevonden met mbo-instellingen die (vergelijkbare) opleidingen aanbieden. Er moet ook afstemming plaats vinden met het vmbo en (waar relevant) het hbo. De in het kader van Toptechniek in bedrijf opgestelde regiovisies kunnen hiervoor als uitgangspunt dienen. Hierbij gaat het zowel om het afstemmen van het opleidingsaanbod als om het gebruik maken van elkaars faciliteiten⁸.

---

⁷ Namens het bedrijfsleven kunnen ook branches of verenigingen betrokken zijn bij het indienen voorstellen.

⁸ Mbo-instellingen dienen nieuwe faciliteiten in het mbo ook open te stellen voor vmbo-leerlingen tegen een (in het samenwerkingsvoorstel zelf af te spreken) redelijke vergoeding. De investeringen van het bedrijfsleven geven hiermee een impuls aan het regionale beroepsonderwijs in den brede.

Financiering

- Een voorstel voor publiek-private samenwerking komt in aanmerking voor een subsidie door het Rijk onder de volgende financiële voorwaarden:
  - Bij toekenning bedraagt de subsidie van het Rijk een derde van de totale begroting van het voorstel. Voorwaarde is dat de overige twee derde door de regio (bedrijfsleven en regionale overheden) wordt gefinancierd.
  - Het bedrijfsleven en de regionale overheden kunnen in onderling overleg bepalen hoe de twee derde wordt gefinancierd. Van het bedrijfsleven wordt een minimale bijdrage gevraagd van ten minste een derde van de totale begroting van het voorstel. Aan de bijdrage vanuit de regionale overheden wordt geen minimum gesteld.
  - Het aandeel van het bedrijfsleven kan in natura (beschikbaar stellen van apparatuur en/of werkplek, leermiddelen, inzet van personeel in uren), door middel van afzetgaranties of in geld. In de aanvraag dient te worden aangetoond dat het om nieuwe investeringen gaat en hoe de bijdrage in natura in uren wordt gegarandeerd.
  - De subsidie vanuit het Rijk bedraagt tenminste €200.000,- en ten hoogste €2 miljoen per voorstel.
  - Van de mbo-instellingen wordt een bijdrage verwacht voor de verduurzaming van de samenwerking die wordt gestimuleerd met het Regionaal investeringsfonds mbo. Een financiële bijdrage van onderwijsinstellingen is geen voorwaarde om in aanmerking te komen voor een bijdrage uit het Regionaal investeringsfonds mbo en wordt niet meegerekend bij vaststelling van dit subsidiebedrag. Het Regionaal investeringsfonds mbo wordt immers gefinancierd met middelen uit de begroting van OCW.
- De problematiek waar de subsidieregeling op inspeelt kan concentratie van het opleidingsaanbod (in de regio) als aantrekkelijk perspectief hebben. Om onderwijsinstellingen te stimuleren deze stap daadwerkelijk te zetten, wordt het mogelijk om een tegemoetkoming te krijgen voor de kosten die direct gerelateerd zijn aan een herschikking van het opleidingsaanbod. Dit is aanvullend op de toekenning voor publiek-private samenwerking. Het gaat om kosten die gemaakt worden voor en die verbonden zijn aan het afbouwen of overdragen van (kleinere) opleidingen, zoals de begeleiding van werk naar werk van onderwijspersoneel dat betrokken is bij de herschikking (geen wachtgeld). Op deze wijze maakt het kabinet met het Regionaal investeringsfonds mbo profilering van mbo-instellingen beter mogelijk. Het Rijk draagt voor herschikking een derde van de uitgaven bij met een maximum van € 200.000,- per voorstel. De resterende twee derde is voor rekening van de mbo-instellingen die opleidingen hebben overgedragen. De gevraagde subsidie in het voorstel moet gebaseerd worden op een realistische schatting van de daadwerkelijke kosten, dit zal in de beoordeling worden meegenomen.
- Het bedrag van €100 miljoen wordt verdeeld over verschillende tijdvakken. Het eerste tijdvak voor het indienen van een subsidieaanvraag start in het voorjaar van 2014. De daarop volgende tijdvakken bieden regio's, waar de voorstellen nog niet ver genoeg gevorderd zijn, de mogelijkheid om voorstellen later in te dienen. Op deze wijze wordt rekening gehouden met de wens van onderwijsinstellingen en bedrijfsleven.
- De voorstellen kunnen subsidie ontvangen gedurende een looptijd van tenminste drie en maximaal vijf jaar. De overweging voor een minimale

Onze referentie
553617

termijn van drie jaar is, dat het opbouwen en verduurzamen van samenwerking over het algemeen enkele jaren in beslag neemt.

- Aanvragers die reeds andere subsidie ontvangen van het Rijk voor een vergelijkbaar voorstel, komen op grond van deze regeling niet opnieuw voor subsidie van het Rijk in aanmerking. Het gaat dan bijvoorbeeld om de toegekende voorstellen in het kader van Toptechniek in bedrijf en eerdere Centra voor innovatief vakmanschap.
- De subsidie van het Rijk wordt betaald in termijnen op basis van een beoordeling van de voortgang.

Onze referentie
553617

Voorlichting en ondersteuning

Samenwerkingsverbanden wordt voorlichting en ondersteuning geboden voor het opstellen en uitvoeren van voorstellen voor publiek-private samenwerking.

- In de aanloop naar de toekenning van de aanvragen organiseren de beoogde uitvoerders DUO en het Platform Bèta en Techniek (PBT) (regionale) bijeenkomsten en consultaties. Samenwerkingsverbanden worden ondersteund bij het opstellen van projectvoorstellen voor het Regionaal investeringsfonds mbo.
- Alle aanvragers kunnen een voorlopig voorstel laten toetsen op haalbaarheid en uitvoerbaarheid van de voorstellen.
- Tijdens de uitvoeringsfase bestaat de mogelijkheid om gebruik te maken van ondersteuning door het PBT (kennisprogramma) of een andere organisatie.
- In de begroting zal het aandeel voor overhead moeten worden opgenomen. Afhankelijk van de omvang van de totale begroting van de voorstellen wordt dit gemaximeerd. De kosten voor ondersteuning zijn onderdeel van de overhead.

Verantwoording en evaluatie

- Het Kabinet hecht aan een effectieve en efficiënte inzet van middelen. Alle toegekende voorstellen zullen daarom jaarlijks worden gemonitord aan de hand van meetbare afspraken. Op basis van de voortgang van deze afspraken krijgen de aanvragers de subsidie in termijnen uitbetaald. Voor de monitoring worden beperkt objectieve en controleerbare gegevens gevraagd bij de indieners van de plannen. De beoogde uitvoerder draagt hier zorg voor.
- In aanvulling op de monitoring zal er in 2016 een onafhankelijke evaluatie plaatsvinden van het Regionaal investeringsfonds mbo.